

УДК 159.9

Ігор Володимирович КЛИМЕНКО,

кандидат психологічних наук, генерал поліції третього рангу,

начальник Департаменту кадрового забезпечення

Національної поліції України;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3552-2277>

ДЕСЯТЬ КРОКІВ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦІЇ

Сьогодні наша країна долає нелегкий цивілізаційний шлях – від післярадянської республіки до незалежної європейської держави. Серйозних трансформаційних процесів зазнає й правоохоронна система. Зазначимо основні кроки реформування поліції в Україні.

1. *Підбір кадрів, атестація.* Упродовж 2015–2017 років відбулося атестування поліцейських. Всього пройшли атестування 86 219 осіб. За результатами атестування стосовно 5 068 поліцейських прийнято висновок – займаній посаді не відповідає, підлягає переміщенню на нижчу посаду через службову невідповідність, стосовно 5 438 поліцейських – займаній посаді не відповідає, підлягає звільненню зі служби в поліції через службову невідповідність. За висновками атестаційних комісій звільнено зі служби в поліції через службову невідповідність 4 687 працівників.

2. *Розвиток підрозділів патрульної поліції.* У період 2015–2016 років у 32 містах України, у тому числі і наближених до зони проведення АТО, розпочато роботу патрульної поліції. На сьогодні загальна чисельність особового складу підрозділів патрульної поліції становить понад 15 тис. працівників.

3. *Створення підрозділу дорожньої патрульної поліції.* Починаючи з 2015 року працівники патрульної поліції виконують функції колишніх підрозділів ДАІ на автошляхах державного і міжнародного значення.

4. *Впровадження груп реагування патрульної поліції.* З метою своєчасного реагування на заяви й повідомлення про вчинені правопорушення та задля прибуття на місце події в найкоротший термін, зменшення навантаження на дільничних офіцерів поліції у зв'язку зі значним скороченням їх штатної чисельності, впроваджено групи реагування патрульної поліції (ГРПП). На даний час в штатній структурі усіх ГУНП передбачено сектори реагування патрульної поліції та групи реагування. На сьогодні штатна чисельність секторів та груп реагування ГУНП в областях становить 14 774 посади, некомплект складає близько 3,3 тис. (22 %). Упродовж року планується завершити впровадження на території всіх областей України півтори тисячі груп реагування патрульної поліції, до складу яких увійде близько 12 тис. працівників.

5. *Створення підрозділів спеціального призначення – КОРД.* 3 листопада 2015 року розпочав роботу Департамент організації діяльності Корпусу оперативно-раптовій дії «КОРД». На сьогодні такі підрозділи створені у понад половині регіонів держави. На даний час 372 бійці КОРД пройшли відповідну підготовку та приступили до роботи.

6. *Розвиток мережі ситуаційних центрів.* Задля розбудови якісної системи реагування на кризові та надзвичайні ситуації як єдиної організаційної форми взаємодії підрозділів апарату Національної поліції для забезпечення координації та управління силами і засобами поліції у разі ускладнення оперативної обстановки або виникнення надзвичайної ситуації, упродовж 2016–2017 років розпочали роботу ситуаційні центри Національної поліції України, а також у ГУНП Донецької, Вінницької, Закарпатської, Запорізької, Львівської, Полтавської, Херсонської, Чернігівської областей та міста Києва.

7. *Реформування системи ізоляторів тимчасового тримання.* Мета – забезпечення дотримання європейських та світових вимог утримання осіб в місцях позбавлення волі, оптимізації наявної кількості таких установ, створення базових ІТТ, приведення умов тримання затриманих та осіб, які перебувають під вартою, до відповідних стандартів. З початку реалізації проекту ліквідовано 230 ізоляторів тимчасового тримання, на сьогодні нараховується 150 ІТТ. У зв'язку з неналежними умовами тримання та суттєвими недоліками у технічній укріпленості тимчасово призупинено функціонування 27 таких установ. У 135 ІТТ запроваджено роботу інформаційної підсистеми «ІТТ custodyrecords». Ця підсистема є електронною базою даних утримуваних в ІТТ осіб та мінімізує випадки незаконного поводження з ними, а також забезпечує контроль за дотриманням їх прав і законних інтересів.

Для покращення умов тримання затриманих в ізоляторах тимчасового тримання у 20 областях України запроваджено нову концепцію модульного харчування. Заходи, що плануються: оптимізувати існуючу структуру ІТТ (з 380 до 150), що у свою чергу надасть змогу зменшити кількість обслуговуючого персоналу (з 3,4 до 2,3 тис.) та зекономити кошти на утримання цих установ (з 9,5 до 3,6 млн. грн.); побудувати 14 нових ІТТ, провести ремонт приміщень у 56 існуючих та реконструювати 80 споруд.

8. Criminal Investigation – реформування блоку кримінальної поліції, створення служби детективів. Мета – створення універсальної служби детективів, яка об'єднає у собі функції оперативних та слідчих підрозділів, зменшить навантаження на слідчих, підвищить якість досудового розслідування, передусім тяжких та особливо-тяжких злочинів, а також спростить процедуру досудового розслідування шляхом запровадження інституту дізнання. Реалізацію відповідного пілотного проекту наприкінці 2016 року розпочато у Київській області, в рамках якого 125 слідчих Києва та області пройшли переатестацію та навчання за сучасними стандартами. З квітня 2017 року розпочато реалізацію пілотного проекту в окремих територіальних (відокремлених) підрозділах територіальних органів поліції в Київській, Запорізькій, Львівській, Одеській, Полтавській, Сумській, Харківській та Хмельницькій областях.

9. Створення єдиного контактного центру «102». Мета – впровадження регіональних контактних центрів в усіх територіальних органах Національної поліції України, з їх послідовним об'єднанням в єдину систему, з метою розподілу пікових навантажень між регіонами без втрати якості обслуговування. Підрозділи служби «102» розпочали свою роботу у всіх обласних центрах України.

10. Створення мобільних груп з реагування та запобігання насильству в сім'ї. Мета – ефективне реагування на повідомлення про факти вчинення насильства в сім'ї, надання поліцейських послуг потерпілим особам та вжиття заходів реагування до правопорушника. З початку квітня 2017 р. в пілотних регіонах (Дарницьке управління поліції ГУНП у м. Києві, Малиновський відділ поліції ГУНП в Одеській області, Северодонецький відділ поліції ГУНП в Луганській області) розпочали роботу «мобільні групи» з реагування на повідомлення про вчинення насильства в сім'ї.

Реформа поліції є одним з найбільш важливих та складних завдань у будь-яких умовах. Але особливо складним є реформування поліції у посткризових ситуаціях, коли здійснення реформи включає в себе набагато більше, ніж просто зовнішні зміни у діяльності поліцейських інституцій. У процесі її реалізації слід враховувати не тільки досвід в галузі інституційних змін, управління, матеріально-технічного забезпечення, але й психології. Організаційні зміни повинні мати для співробітників позитивний психологічний зміст, який забезпечується відповідними програмами, спрямованими на формування відчуття психологічної безпеки та психологічної залученості до цих змін.

Одержано 01.11.2017

УДК 351.74:338.2(-91)

Олександр Маркович БАНДУРКА,

доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0240-5517>

СТАНОВЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ОХОРОНЦІВ ПРАВОПОРЯДКУ В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ПЕРШІ РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1991–2001 рр.)

У нинішній час Україна переживає глибокі соціально-економічні та політичні зміни. Ці фундаментальні зміни в суспільно-політичному житті пов'язані з реформою судової системи, органів внутрішніх справ, становленням Національної поліції і спрямовані на забезпечення